

7. Odpoveď podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky M. Lajčáka na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky I. Hraška podanú 5. mája 2014 vo veci Slovákov žijúcich v Srbsku a ich postavenia ako národnostnej menšiny

Miroslav Lajčák

podpredseda vlády a
minister zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 04 -06- 2014		
Číslo spisu: 72EJP- 559/2014		
Listy: 1/3	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 29. mája 2014
Číslo: 101.750/2014-KAMI

Vážený pán poslanec,

dovoľujem si Vám zaslať odpoveď na interpeláciu zo dňa 5. mája 2014 týkajúcu sa dodržiavania srbského zákona o ochrane práv a slobôd národnostných menšín a srbského zákona o úradnom používaní jazykov a písem zo strany srbských úradov vo vzťahu k Slovákom žijúcim v Srbsku.

Na sledovanie plnenia záväzkov v oblasti práv osôb patriacich k národnostným menšinám vrátane otázok používania menšinových jazykov Slovenská republika aktívne využíva relevantné multilaterálne platformy medzinárodných organizácií. Konštruktívny dialóg na medzinárodných ľudskoprávných fórach považujeme za vhodný spôsob hľadania spoločných a vzájomne prijateľných riešení na zvyšovanie štandardov ochrany a ďalšej podpory práv osôb patriacich k národnostným menšinám.

Slovensko dôsledne sleduje plnenie medzinárodných záväzkov Srbska v oblasti národnostných menšín. Srbsko ako zmluvná strana dvoch právne záväzných dohovorov Rady Európy, a to Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov, má povinnosť prijímať konkrétne opatrenia na uvedenie ustanovení oboch medzinárodných zmlúv do života. Výbor ministrov Rady Európy v pravidelných časových intervaloch hodnotí pokrok pri implementácii medzinárodných záväzkov v uvedenej oblasti a adresuje odporúčania na zlepšovanie situácie. Slovenská republika je aktívnym účastníkom tohto procesu.

Ubezpečujem Vás tiež, že Slovenská republika monitoruje legislatívu, inštitúcie a mechanizmy uplatňovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám aj v rámci podpory integrácie Srbska do EÚ. Ako členská krajina EÚ vstupujeme do prípravy Hodnotiacej správy Európskej komisie o pokroku Srbska v prístupovom procese s podnetmi, ktoré sa vzťahujú na osoby patriace k národnostným menšinám, čo sme učinili v tomto roku v širšom systémovom meradle.

Zákon č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov neurčuje Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí povinnosť monitorovať dodržiavanie medzinárodnoprávných noriem vo vzťahu k národnostným menšinám v iných krajinách. Napriek tomu úrad pozorne sleduje úroveň dodržiavania práv osôb patriacich k slovenskej národnostnej menšine, čo dokumentujú aj správy o jeho činnosti.

Vážený pán poslanec, iste Vás nemusím presviedčať, že Slovenská republika, naše zastupiteľské úrady v zahraničí a ja sám podporujeme národné povedomie a kultúrnu identitu Slovákov žijúcich v zahraničí, ich inštitúcie zriadené na dosiahnutie tohto účelu, ako aj vzťahy s materskou krajinou. Je to nielen preto, že to zakotvuje Ústava Slovenskej republiky v článku 7a, ale aj preto, že som v Srbsku pôsobil a situáciu Slovákov v tejto krajine doposiaľ zvlášť sledujem.

Slovenská národnostná menšina je v Srbskej republike etablovanou a integrovanou komunitou, ktorá požíva prirodzený rešpekt štátnych inštitúcií i autorít Autonómnej oblasti Vojvodina. Presvedčil som sa o tom opäť nedávno počas svojej pracovnej návštevy Srbskej republiky (9. – 10. mája 2014) na stretnutiach so srbskými predstaviteľmi i zástupcami slovenskej komunity v Belehrade, Novom Sade a v Kovačici.

Vo vašej interpelácii spomenutý konkrétny prípad občana Srbskej republiky slovenskej národnosti J. B. v obci Báč (Srbská republika), ktorému samospráva obce odmietla legalizovať dokument v slovenskom jazyku s odôvodnením, že je ho potrebné najskôr preložiť do jazyka srbského, náš zastupiteľský úrad v Belehrade eviduje. Obec informovala žiadateľa, že nedisponuje prekladateľom do/zo slovenského jazyka a nevykonáva legalizáciu dokumentov v slovenskom jazyku bez prekladu z dôvodu neznalosti obsahu. Podľa srbských právnych predpisov je však v Báci slovenčina úradným jazykom, keďže jazyk národnostnej menšiny sa uplatňuje v obciach, v ktorých počet príslušníkov národnostnej menšiny prekračuje 15%-nú hranicu z celkového počtu obyvateľov. V obci Báč sa (podľa sčítania obyvateľov v roku 2011) z celkovo 6.087 obyvateľov 19,8% prihlásilo k slovenskej národnosti. Sťažnosť srbského občana slovenskej národnosti má teda oporu v srbskej legislatíve.

Chcem tiež pripomenúť, že aj ďalší postup poškodeného občana Srbskej republiky zodpovedá právnym procesom a štandardom, ktoré sa uplatňujú v demokratických krajinách. Keďže sa konaním úradníka obce Báč cítil byť poškodený vo svojich právach, obrátil sa so sťažnosťou na ochrancu ľudských práv (ombudsmana) v Autonómnej oblasti Vojvodina v Novom Sade. Ten na základe vyjadrenia obce konštatoval porušenie práv a odporúčal nápravu.

Vo svojej interpelácii opisujete stanovisko, ktoré ste k prípadu dostali od predstaviteľov Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny z Vojvodiny. Nemám dôvod spochybňovať ich postoj, podľa ktorého ide o nedostatok odborných kádrov na srbských úradoch v tejto obci. Ich závery sú autentické a hodnoverné, pretože v danej krajine žijú, sú zodpovední za sledovanie podobných nedostatkov a vedia posúdiť situáciu vo vzťahu k vlastnej slovenskej komunite. Dovoľte mi však v tejto súvislosti zároveň uviesť, že z podnetu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí sa 9. mája 2014 v Novom Sade uskutočnila významná konferencia „Srbi a Slováci – história a súčasnosť“, ktorej sa zúčastnili poprední politickí a spoločenskí činitelia zo Srbskej republiky a Slovenska vrátane reprezentatívnych zástupcov slovenskej menšiny vo Vojvodine. Prípad, o ktorom píšete v interpelácii a týka sa obce Báč, vôbec nebol v pléne konferencie spomenutý, ani okrajovo, pritom predmetné problémy boli veľmi podrobne pertraktované.

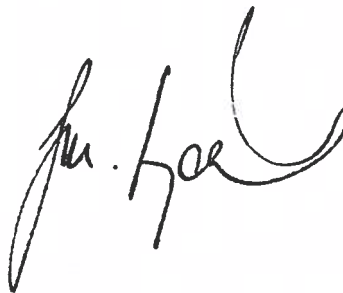
Otázka riešenia konkrétnych prípadov je vecou kompetencií vnútroštátnych orgánov príslušnej krajiny. Skutočnosť, že sa sťažovateľ má možnosť obrátiť na ombudsmana i na vnútroštátne súdne inštitúcie potvrdzuje, že v Srbskej republike sú vytvorené také demokratické a právne mechanizmy, ktoré vytvárajú predpoklady, aby sťažovateľ mal možnosť domáhať sa práva, resp. spravodlivosti.

Podľa medzinárodného práva a medzinárodnej praxe štát nemá zasahovať do pôsobnosti orgánov iného štátu a teda do procesu riešenia podobných prípadov (berúc na zreteľ, že sťažovateľ je občanom Srbskej republiky). Môžem Vás však ubezpečiť, že situáciu slovenskej národnostnej menšiny náš zastupiteľský úrad podrobne sleduje a táto téma je samozrejmosťou nášho bilaterálneho dialógu so Srbskom. Na strane druhej, sťažovateľ má v Srbsku možnosť obrátiť sa aj na už vyššie spomenutú Národnostnú radu slovenskej národnostnej menšiny. Táto inštitúcia je zastupiteľským orgánom slovenskej národnostnej menšiny na území Srbskej republiky, prostredníctvom ktorého jej príslušníci uplatňujú svoje práva na menšinovú samosprávu v oblasti kultúry, vzdelávania, informovania a úradného používania jazyka a písma. Zastupiteľský úrad SR v Belehrade ani Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny nedisponujú informáciami o iných prípadoch sťažností osôb slovenskej národnosti tohto typu.

Pán poslanec, som presvedčený, že aj s príspevím poslancov Národnej rady Slovenskej republiky môžeme spoločným úsilím napomôcť posilňovaniu národného povedomia a kultúrnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí a osobitne v Srbskej republike, kde ako viete, máme početne najkompaktnejšiu slovenskú menšinu v zahraničí. Verím, že využijete v tomto smere i svoj osobný vplyv.

Slovenská republika a naša diplomacia bude v spolupráci s ostatnými krajinami EÚ dohliadať na to, aby sa aj v oblasti uplatňovania práv osôb, ktoré sa hlásia k národnostným menšinám, aplikovali európske štandardy.

S pozdravom

Na vedomie

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
Číslo spisu: PREDC - 059/2014		
Listy:	Prilohy:	
RZ	ZH	LU

Vážený pán
Igor Hraško
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky